

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 98. ANUL XI.

Sabiu, in 24 Octobře 1863.

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si trei sitrainé pe anu 12 li pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doba ora cu 5 1/2, cr. s. pentru a treia repétire cu 3 1/2, cr. v.

Telegrafulu ése de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a, prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Dreptate !

II.

(M. B.) Sa vedemu mai de aprópe, cum stámu astadi in Ungari'a?

Reu, de totu reu, mai reu decâtu subt sistemulu absolutisticu !

De cându s'au introdusu guvernarea provisoria prin toate comitatele, cetatile libere, pâna si in saté : Magiarii, cari mai nainte strigau anathem'a asupra celoru ce voru priimi atare deregatoria, indata pusera piciorulu in scaritia, si condusi de principiulu „sa nu lasámu tereáulu de sub picioréle nóstre !“ astadi guvernéza in drag'a voia dela celu mai mare pâna la celu mai micu, asiá, precum le jace mai bine in interesulu propriu, fara de a précugetá, ca in patri'a acést'a mai suntu inca si alte popóre, care la olalta sacréza mai multa avere si vérsa sánge mai préliosu pentru interésulu comunu alu Monarchiei si alu Ungariei, decâtu ei, — fara de a precumpani, ca nemagiarii tocmai asiá, ba intru adeveru suntu mai credinciosi cátra cas'a domnitóre a Austriei decâtu ei : totusi nemagiarii nu suntu respectati in portarea trebiloru comitatense, ba chiaru nici in comurele curatu nemagiare, unde nu afflii nici puiu de magiaru, nu li se da dreptu a duce afacerile sale in limb'a comunei. Sub Bach sarcin'a erá a-semea, insa acum magiarii prin provisoriu se mbucura de privilegiu in folosirea eschi-iva a limb'i magiare ; — in gimnasia cercetate de maióritatea absoluta a studintiloru nemagiari, studiele se propunu numai si numai in limb'a magiara, póte insa ca in 2 gimnasia totusi vor fi datu unu picu de locu limb'i si literaturéi nemagiare. Subt Bach asijderea invetiamu toti cu to'ii in limba straina, insa ne-amu mangaiatu celu putinu cu aceea, ca invetiamu o limba culta si européna, deci perderea n'a fostu asiá mare cá astadi. —

In privinti'a dreptulu privatu ne folosim de productele monstruóse ale evulu mediu descrise in cartea lui Werbóczy, si o parte mare a loru compilate de nou in decisiunile judecuriali basate pe cast'a aristocratica ; pâna cându inainte de diploma sub Bach aveamu dreptu privatu cá lumea, acómodatu dupa principiile tempulu modernu si ale própástrei in civilizatiune, adeca a fostu intocmitu dupa principiile indreptátrei egale. Astadi n'avemu la ce sa ne provocámu nici chiaru in casurile cele mai simple criminale, judele e silitu a chiamá intru ajutoriu priceperé a sea, va sa dica : judele aduce sentinti'a precum ii vine mai bine la socotéla, de unde apoi arareoi lipsesce ur'a nationala cátra acusatulu nemagiaru. — La sedriele comitatulu, unde se voru afflá din intemplané si cáti-va nemagiari, voindu acéstia a dá dreptu acusatulu dupa convingere si consciintia curata, remánu cu dreptatea in mâna, pentruca venindu treab'a la votare, nemagiarii remánu in minoritate, prin urmare sentinti'a se face dupa cum decide „pars sanior“ a Magiariiloru, adeca: dupa placu. Subt absolutismu ? atuncea judecatoriile aveau bása, la carea trebuia sa se provóce chiaru si la casulu celu mai simplu ; deci sentinti'a nu se facea nici-cándu dupa „propria auctoritas !“

Acestea si mai multe cá acestea, suntu totu atátea rele pentru misera plebs contribuens, ce le sentim totu cu totii ; insa suntemu siliti a relacé adeverulu ; pentruce ? pentruca ne-amu plánga numai lupulu pentru pecatele lupulu.

Dela Senatulul imperialu.

Continuandu firulu inceputu in Nr. 96 si intreruptu in Nr. 97 prin scintele depesie telegrafice, trecemu dela siedinti'a 27 a casei ablegatiloru, la a 28. din 11 Oct. Aceeasi trecu mai cu séma cu alegéri ; in comitelulu pentru reform'a

contributiunei se aleséra dupa cele 8 grupe proiectate 'n siedinti'a trecuta : 1) pentru Austri'a de susu si de josu si Salzburg Winterstein, 2) pentru Boemi'a Obst, 3) pentru Moravi'a si Silesi'a: Conte Kinsky si Skene; 4) pentru Tirolu si Vorarlberg'a : Froschauer si Ingramu; 5) pentru Stiri'a, Carinthi'a si Carnioli'a: Rosthorn; 6) pentru Triestu, Goriti'a, Gradisc'a si Dalmati'a: Goriup si degli Alberti; 7) pentru Galiti'a si Bucovin'a: Grocholski si Kuziemski; 8) pentru Transsilvani'a: Gull si Puscariu. La 1, 2 si 5 se facu alegéri supletorie, din care reesu: pentru 1) Heysz, pentru 2) Dr. Stamm, pentru 5) Kaisersfeld. Apoi se mai alegu 5 ablegáti din tota cas'a: Doblhoff, Herbst, Hopfen, Bachofen si Conte Rothkirch. — Presied. propune a se tine siedintie plenarie Marti, Mercuri, Joi si Vineri, ear Dumineca, Luni si Sábata sa aiba comitetele tempu de lucru; se priimesce. In fine se face alegerea notariloru, si rezultatulu se va publica in siedinti'a urmatóre. — Comitétulu acést'a de 21 membri se subimpárti in 3 despartiaminte, din care unulu de 10 membri va preconsultá darea de pamentu, alu doilea de 7 membri darea de cascigu si de rente, alu treilea darea pentru zidiri. — Pres. d'etei transsilvane, Groisz gosi la Viena in 25/13 Oct.; deputatulu Laszlofy se asceptá pe diu'a urmatóre; dintre membrii casei de susu inea sosisera mai multi.

In siedinti'a 29. din 15/27 Oct. depune Groisz appromissiunea unguéscu. (Éljen! in drépt'a). Dupa ce se impártu intre membrii casei: reportulu comitetulu pentru drumulu de feru Leopolitano-Cernautianu, propunerea lui Mendó si consoti pentru o contributiune feudala (Lehensteuer), in fine proiectulu regimulu pentru reorganizarea administratiunei politice, — se comunica, ca comitetulu pentru reform'a contributiunei si-au alesu presiedinte pre Br. Doblhoff, substitutu pre Conte Rothkirch, referinte pre Dr. Stamm; Comitétulu pentru suspenderea vámei Schelde — i alese preside pre Conte Vrints, referinte pre Kuranda.

La ordinea dilei e reportulu comitetulu de finantie. Elu cere a) pentru p. n. curte pe terminulu de 14 luni (Nov. si Dec. 1863. si intregu 1864) cu totulu 8, 596,086 f. — Skene proiectéza a se introduce si 'n Austri'a asiá numita lista civila; se priimesce fara deshatere proiectulu comitetulu.

b) Cancelari'a de cabinetulu alu Mai. S. Imperatulu pe 14 luni: 72,112 f. Se priimesce fara desbatere.

c) Senatulul imperialu, cu totulu: 455,500 f. Se priimesce fara desbatere.

d) Consiliulu ministriloru, cu totulu: 75,273 f. Se priimesce fara desbatere.

Dr. Mühlfeld si consotii aducu unu proiectu de urgentia, cá comitetulu de finantie sa se intaréscu prin 4, comitetulu pentru preconsultarea introduceréi contributiunei celei nóue prin unu membru din Transsilvani'a. Propunerea se priimesce, si dupa 'nterumpere de 10 minute se alegu in comit. 1. Trauschenfels, Alduleanu, Baritiu si Groisz, in 2. Br. de Friedenfelds.

Cas'a magnatiloru tinu in aceeași di siedinti'a sea a sieptea. Presiedintele comunica faptul intrárei membriloru din Transsilvani'a, dicendu in cuventarea sea mai lunga de salutare, ca intrarea Transsilvaniloru e reflexulu fericitorulu faptu, ca credinti'a austriaca siede pe tronulu celoru siepte cetáti si tine guard'a la fruntariulu resaritenu alu imperiulu. — Unitatea si poterea Austriei, dice, este devis'a

patriotiniului, care se manifestă prin intrarea ablegatilor transsilvani. Deci saluta pre membrii cei noi din Transsilvani'a că pre membri ai întregii familie mari. (Bravo!) Apoi depunendu cei cinci membrii pin Transsilvani'a, și adica Eppulu Br. de Siagnun'a, Eppulu Dr. Fogaras y, Br. de Bruckenthal, Br. Popp de Röhms tetten și consiliarulu aplicu de Rosenfeld appromissiunea, — totu in limb'a germana, ia cuventulu Episcopulu Br. de Siagnun'a și dîce: "Inaltu presidiu! La alocutiunea cea plina de însemnătate, ce binevoi ani o adresă inaltulu presidiu, eu nu potu responde făr' cu inima plina de multiamire și assecurandu, ca intrarea noastră in această inalta casa e rezultatulu convictiunei patriotice, carea form'a de guvernare a preagratiului nostru Domnu și Imperatu o privesce demandata de împregiurări, fericitore pentru tôte popórele din monarchia, pæcum și scultóre a autonomiei singuriteloru tieri, — Diplom'a din 20. Octobru 1860, precumu și patent'a din 26 Februaru 1861 trebuie sa sustea pentru tôte tempurile, pen-truca bas'loru e sanctiunea pragmatica, pentauca ele iau sém'a trebuintieloru monarchiei și dorint' loru totóru popóreloru. De aceea diet'a transsilvana conchiamata pe 1 Iuliu a. c. nu se 'ndoi de a inarticulá in condic'a tieri diplom'a din 20 Oct. și patent'a din 26 Febr. și a tramite la senatulu imperialu, (Bravo!) și noi nu vomu lipsi a corespunde missiunei noastre dupa datorint'a." (Bravo! viu).

Ministrulu de statu tramite o solia imperatéseca, priu carea pentru casu esceptiunali se împoteriá consiliulu imperialu de a votá bugetulu, — ceacec acum dupa intrarea Transsilvaniloru nu mai e de lipsa.

Br. Baumgartner proiectéza a se intári comite-tulu de finantie prin 14 membri. Cont. Léone Thun protestéza in contr'a votárei bugetului; Presiedintele declara, ca protestulu se va priimi in repórtelo stenografice, ear in protocolu nu se póte (Acclamatiuni); Cont. Cham-Gall a protestéza in contr'a protestului lui Thun, și n' fine se trece la ordinea dílei, carea e reportulu comisiunei de finantie despre durarea și mai departe a contributiunei pentru timbru și a urcárei taxeloru pe lunile Noembre și Decembre. —

Banchetulu in onórea Transsilvaniloru.

ce s'a datu in 16/28 Octobru in "hotelulu Munsch" a fostu fórtu stralucitu. Bucatele cele mai alese, vinurile cele mai gustóse, voia buna cátu se póte. La banchetuluara parte cam 125 persóne, totu membri de ai ambeloru case ale senatului imperialu, între cari ministrii Schmerling, Degenfeld, Me-cser, Lasser, Plener, Burger și Dr. Hein, (Rechberg și Nádasdi se escusaserá), Transsilvanenii toi, adica cáti suntu in Vienn'a, atátu cei 26 ablegati, cátu și cei cinci membri ai casei de susu. Presiedint'a o portá presiedintele casei de susu, principele Carólu Auersberg, de a drépt'a lui siedeá ministrulu de statu Schmerling. Music'a resuná și sírulu toasteloru incepú cu toastulu presiedintelui in onórea Maie-státii Sele, „preagratiului nostru Imperatu și Mare-principe Franciscu Iosifu.“ (Vivate intreite.) Dupa aceea vorbi ministrulu Schmerling și dîse: Ce-eace eri se pareá departe, astadi e realitate, și in noi vieza ó credintia tare, ca ceace astadi inca nu e, trebuie sa vina. Aceste cuvinte le-au inretiesutu presiedintele casei ablega-tiloru in cuventulu seu de salutare in díu'a cându intrara Transsilvanii. Ce a fostu eri? Acumu 15 luni a fostu in sal'a acést'a unu cieldu de amici, între cari și barbati din Transsilvani'a, și unu ablegatu din Boemi'a enuncia sperant'a de a vedé pre acesti barbati cátu mai curendu in senatulu imperialu din Vienn'a. La cáteva luni dupa aceea veni la Vienn'a profundu veneratulu Archiereu, pre care-lu vedemu in midiloculu nostru (Siagnun'a), pentru de a depune la trep-tele preinaltului tronu o adresa plina de aderintia și pa-triotismu. Acést'a a fostu eri. Dar ce e astadi? Repre-sentantii Transsilvaniei, toti suntu de acei'a, pre cari i hu-merámu între ai nostri, cari au facutu acte rari de aderintia și patriotismu, Legile fundamentale de statu se votara cu unanimitate, alegerile in senatulu imperialu se 'ndeplinira cu unanimitate. Transsilvani'a si-a facutu datorint'a. (Applausu.) E rendulu nostru, de a ne 'mplini datorint'a de multiamita cátra Transsilvani'a. (Cu voce inalta): *Erumós, a tíera sa véda n' fapta, cevasa dica, a tiné de imperiu. Vrendu Domnedieu, in tempulu celu mai scurtu va sosi momentulu, cându calulu de abur uinara ipatu va alergá dela Vienn'a la Sabiu.* (Acclamatiuni vii și vivate.) Și

ce va veni mâne? Eu prevedu, ca nu mai e departe tempulu, cându totu imperiulu va tra-mite reprezentantii seila Vienn'a, spre a participá la bunatatile constitutiunei. Acést'a este credint'a mea cea firma (Applausu), și credint'a acést'a si-are rada-cin'a in dóue lucruri. Iubirea Imperatului nostru cuprinde tôte popórele, tôte confessiunile, și multiamit'a inca va in-sufletí tôte popórele și confessiunile, pentru de a aduce la deplinire, intentiunile imperatescului datoru alu constitu-tiunei. Si alu doilea momentu se cuprinde in insemnateea dílei de astadi, in cuvintele: Verba docent, exempla trahunt. Barbatiloru din Transsilvani'a unu: Sa traiesca! in treitu. (Acclamatiuni vii).

Dupa aceea radica unu toastu presiedintele casei able-gatiloru, și dîce: „Tíer'a dincolo de padure“ se chiamá pe tempurile lui Stefanu I Transsilvani'a. Padurile stau și a-stadi, și dupa ele locuiesce mai multu de cátu un'a vitia de popóre nobile. Departe de noi și incungiurate de munti in-nalti, ele se paru destinate, a duce o esistintia multiamita cu sine insesi, despartita de noi. Dar mai iute de cátu dru-murile de fulgeru ale comerciului léga ide'a. Si asiá chia-marea noastră au aflatu unu echo iute și ilaru. (Applausu). Un'a idea mare a constitutiunei ne-au insufletitu, și acést'a însufletire au prefacutu Transsilvani'a civila de dincolo in Transsilvania politica de dincoce, carea o serbámu astadi cu bucuria. Insa calea dela vointia la fapta erá n' necósa și grea de umblatu. De aceea e o datorintia de multiamita, a recugetá la acei'a, cari cu bratiu tare au oblitu drumulu; și cine nu cugeta astadi indata la doi barbati, dintre cari u-nulu sta in cea mai inmediate atingere cu totu ce privesce la constitutiunea noastră (Bravo!), era celualaltu i se cuvine meritulu și ans'a serbatórei de astadi. A numi numele ace-storu barbatie de prisosu, un'a considerare in sa sumu con-stinsu a o face. Se lauda bravura soldatului, și cu drep-tulu. Diligint'a s'a numitu bravura literatului. Insa este și ó bravura a barbatului de statu. (Bravo!) — Ea e poterea, carea ide'a cuprinsa odata cu chiaritate ó pastreza, neclatita de resistentia inimiciloru, dar și neclatita de descuragiulu a-miciloru, cându schimbându-se sórtea dílei campan'a se pare a se plecá; acea teiósa resignatiune la resultatulu momentu-lui, ce crede in caus'a sea și in fine in triumfulu celu siguru alu acelei'a. Acést'a e ó bravura démna de tóta glori'a și in sensulu acést'a aducu eu stegariloru constitutiunei noastre, ministriloru Schmerling și Nádasdy unu: sa traiesca! (Applause și vivate!)

Ablegatulu Groisz, presiedintele dietei transsilvane, multiamit' antevorbitoriloru și adunárei atátu in numele able-gatiloru transsilvani, cátu și alu tieri insesi, esprimendu do-rint'a, ca sub scutulu Imperatului și Marelui-Principe sa creáca și sa 'nfloréscu constitutiunea.

Ablegatulu Dreher radica unu toastu pentru infrafi-rea popóreloru austriace.

Dupa elu urmá ablegatulu Transsilvanu Michailu Schuller, celu mai betránu dintre deputatii Transsilvani. Incependu cu cuventulu poetului (Schiller): Tinde totu deu-n'a la unu intregu! etc. accentuá, ca compatriotii lui au do-ritu ferbinte díu'a cea onorifica, carea unesce pre gloriós'a mama Austri'a cu indeparta'a éii frica Transsilvani'a, și fim: de aceea din adunculu sufletulu: sa traiesca gloriós'a mama austri'a! Dureze, creáca și 'nfloréscu in seculi, binecuvén-tata de Díeu și destinata la lucruri mari!

Deput. Schuler-Libloy luá cuventulu pentru coleg'a seu romanescu Baritiu, care n'aru cunosce de ajunsu limb'a ger-mana. (? Red.) Fericirea Austriei, dîse elu, sta pe dóue base: pe libertate și pe potere. Libertatea se vede incor-porata in consiliulu imperialu, ear poterea in brava armata austriaca. Deci sa traiesca eroic'a armata imperatéseca au-striaca! (Acclamatiuni și vivate vii; Maresialii presinti Hess și Wratilaw se dusera la cuventatorulu sa-i multiaméscu.)

Cu acést'a se finira toastele oficiale, și urmara alte inchinaciuni in cercuri mai mici amicale. Societatea se des-partí la 8 1/2 óre; Vor'a buna remasese domnitóre pâna la finitu. Arangementulu, gustuosu și alesu, affa cea mai viua aprobare, și ministrulu de statu lauda in persona pre ote-liarulu.

Dupa „Presse.“

Prospectu politicu.

De cându cestiunea Poloniei a pusu la ordinea dílei pre-facerea cartei Europei, de mai multe ori s'a vorbitu de unu proiectu de schimbu, care ar consistá intru aceea, cá sa dea Austriei Romani'a, in compensatiunea Galitiei. Unii mai pu-

cinu esclusivi, desfacu Principatele, și facendu fia-cărui'a partea sea, dau Austriei Români'a propria și Rusiei Moldavi'a și Basarabi'a. Nu neamu inositu sa punemu in vederea cititoriloru noștri aceste sgomote absurde. Eata astadi ca unu corespundinte alu Independinței belge ne da dreptate:

„Se preinde, dice acelu corespundinte, ca spre a invinge indointiele Austriei, Franci'a ar fi făcut'o sa spere, pentru darea Galitiei, luarea Principatelor, cari cu populațiunea loru 7 millioane, cu pamentulu loru productivu in tôte, cu girele Dunarei loru aru pretiu mai multu pentru Austri'a decâtu Galiti'a. Unu singuru lucru se uita, ca pentru o astfelu de invoire ar trebui consimțimentulu Austriei, alu Porții, alu Angliei și mai cu seamă alu Principatelor. Nu este dara in tôte aceste de cătu illustratiunea noua a fabulei ursului, și niminea nu va crede ca Napoleonu va vinde in tērgu pelea unui animalu, care este in padure.“

Politic'a in adeveru e unu ce extraordinariu. Natiunile se tractēza intocmai că o marfa estina, ce se poate cumeră seu schimbă dupa voia. Căti-va ômeni seriosi asiediati pe unu tapetu verde, jôca destinulu popôreloru totu asiă precum jucatorii ordinari dispunū de pung'a loru.

Oameni seriosi nu iubescu frasele, cu tôte ca traiescu cu ele, și cându noi afirmămu, ca nu se sdrobescu popôrele care nu voiescu sa fia sdrobite, ei inaltia din umeri și ne arata cu degetulu mormentulu lui Manin și alu lui Kociusko.

Acēsta vedere ne intristēza, dara nu ne descuragēza.

Popôrele reinviēza cu ômenii. Credemu in nemurirea loru ca și in a sufletelor. Aceptati dara dreptatea lui Dumnedieu!

Credemu in poporulu romānu. Nu in cutare individualitate, cutare casta seu in cutare partita, ci in acēsta massa de fiintie sermane, suferinde și oneste, cari fecundēza câmpurile nōstre cu sudôrea loru și le-aru stropi cu sângele loru la casu de trebuintia. Credemu in junime, care are anima calda și inteligintia larga și care crescē pe fia-care dî in sentimentulu demnității și consciinței drepturiloru sele. Timpulu, cându mergea inaintea invasiuniloru straine cu buchetele in mâna și cu complimentele pe buze, nu se va mai întorče. Cei ce nu cunoscuro poporulu romānu decâtu numai in genuche, aru fi surprinsi vediendu-i talia sea de astadi. N'a avutu cu tôte astea decâtu sa se radice. E mare lucru o natiune in piciorē, care are credintia intrēns'a.

Noi afirmămu, ca nu a fostu nicairi cestiune de aneșarea seu desmembrarea Romaniei decâtu in cabinetele unoru diuaristi, căror'a le lipseă materia'ulu de scrisu, și afirmămu inca ca chiaru de ar fi pututu trece prin crerii vreunui omu de statu o astfelu du idea nebunēșca și nedrepta, nu se vinde lesne o natiune, care a gustatu din fructulu independinței și la care nu va renunțiă nici odata.

„Buciumulu“ din „Voix de la Romanie.“

Amu fostu amintitu de pregatirile resbelice a le Rusiei in anulu trecutū atātu la nordu cătu și la marea neagra, și dupa diuarele ce avemu inainte, acele se constateza. Cu tôte aceste diuarele cele mai insemnate russesci ne spunu, ca o intielegere mai buna că acumu nu au esistatu nici odata intre Rusi'a și Turci'a, carea din urma in mai multe renduri s'au aretatu simpathica causei polone. Pentru cine se facu pregatirile acelea resbelice? diuarele russesci nu ne spunu. Cher'a acestei intrebari vomu află-o pôte, deca vomu dá credimentu scirei, ca Franci'a aru avē de cugetu a mestecă cu caus'a polona și cestiunea pendinte a orientelui, cugetandu, ca prin acēst'a aru silī moralicescē atātu pre Angli'a, cătu și Austri'a a nu stă indiferente, și a luă parte la deslegarea acestoru cestiuni mari. De alta parte si intrevorbirea Czarului russescu cu ambasadôrele francesu ducele de Montebello aru avē caracteru deslusitoriu: „Asigura din partem sa fia disu Czarulu „pre amiculu și verulu (in locu de frate. Red.) meu de adeverat'a mea amicitia, spunēi in sa ca me afflu intru o pusetiune critica si ca la cea dintăiu provocare din partea Europei, Varsiovi'a va fi a semenea cu pamentulu!“

In legatura cu aceste conjecturi politice yinu apoi altele diferite despre o strafomare a cartei Europei, precumu si aceea, ce cerculeza acum cam demultu, ca Austri'a se ceda Galiti'a și se primēșca in schimbu principatele române unite. Reproduseramu mai insusu că o desmintire a acestoru apucaturi diuaristice dupa „Buciumulu“—opiniunea diuariului „la voix de la Roumanie“ in privintia schimbului proiectatu de unele diuarie.

Mai adaugemu si alta scire totu de felulu acēst'a dupa o broșura esita de curendu in Paris sub titulu: „Imperatulu Franciscu Iosifu regele Poloniloru“ in care se da steri'a

(?) Veneti'a in schimbu cu fructuôsele (?) siesuri ale Poloniei congressana.

Inainte de a trece in prospectulu nostru de acēsta tiēra nenorocita, insemnamu omorulu lui Kuczenski consiliaru de tribunalu din Lemberg decatra gendarmii secreti ai regimului polonu secretu. Se dice, ca omoritul consiliaru aru fi priimitu 14 zile inainte amenintiarea dela regimulu natiunali polonu și la 14 zile la 5 ôre dimineti'a se au și aflatu lānga locuinti'a consiliarului cadavrulu sāngeratu.

Caus'a se dice a fi arestarea principelui Sapiēha.

Din Frankfurt iara cetimu despre o adunare, si adeca cea a Reuniunei reformatôre (in cele politice) contrarea reuniunei natiunale. Totu deacolo aflămu ca cestiunea intre Dani'a și Germani'a s'a resolutu și inca in on ôrea, dar cu scaderea Germaniei, căci Dani'a nu va sa esa din punctulu ei de plecare și mulcomirea, ce au facutu Germaniei cu responsulu, ce cea dintăiu l'au datu la otarirea de executiune e fôrte defectuosa, declarāndu Daniu publicarea din 30 Martiu provisoria.

Din Prussi'a se scire, ca alegerile cele nōue au datu totu deputati, liberali, incātu acele au alesu noi și nu au re-alesu, precumu s'au intemplat in multe locuri. —

Sciri de pre la 24 Octobro n. ne spunu despre pregatiri mari in Aten'a, pentru priimirea regelui celui nou in 27 Oct. n.

Dela Trapezantu vine scirea, ca Rusi'a aru fi provocatu prin-o proclamatiune pre Circassiani la supunere. Despre Messico se dice de o parte ca tôte mesurile Franciei acolo afla totu lamai multi și mai multi bunaprimire, ba unii voru și aneșarea Messicului cu Franci'a; de alta parte in sa sa dice, ca nemultiamirea e generala și crescē neincețatu și ca numai pâna unde ajungu armele, e și Franci'a respectata și stimala.

Varietăți și noutăți de di.

Cancellarulu alicu transsilvanu, Contele de Nădasdy a luatū cōncēdia pe 3 luni, pentru de a-si caută de sanatarea ochiloru. In tempulu acēst'a conduce afacerile respective Vicecancellarulu Br. de Reichenstein. Pôte facemu o placere publicului nostru cititoriu, comunicandu-i unele date din viēti'a acēstui barbatu renunțitu, care de curendu prin intrarea Transsilvaniloru in senatulu imperialu serbă unu triumfu alu activității sele de ministru. Contele Nădasdy dupa „Ostd. P.“ se trage din familia transsilvana, carea si astadi inea pôta predicatulu „domni ereditari de Fagarasiu.“ Elu s'a năcutu in 1 Aprile 1801, junetiele si-le petrecu parte mare in Vienn'a, cam pe la 1820. intră in servitulu publicu mai antăia la curi'a regēșca, apoi la tabl'a septemvirală, la administratiunea comitatensă, dupa aceea la r. Locotintia ungara si la Cancellaria, pānacandu, tineru inca, ajunse Comite supremu in Wieselburg și dupa aceea consiliaru alicu ungaru. La anulu 1838. se întorșe in Transsilvani'a, facendu-se presiedinte alu tesaurariatului si remanendu in postulu acēst'a pâna la 1847. In tempulu acēst'a si cascigă cunoscintie estine si esacte asupr'a locuriloru, afaceriloru si persōneloru transsilvane si la anulu 1847 s'aru fi denumitu Tesaurariu, de nu i s'aru fi improtivitu Cancellarulu Br. Iojic'a, care esoperă denumirea Contelui Miko. Nădasdy se retrase in postulu seu de comite supremu la Wieselburg, ear la 1848 se retrase dela tôte oficiile publice. In acēsta retragere traī pâna la 1851, cându se nsarcină de Maiestatea Sea cu organizarea justitiei in Transsilvani'a. Dupa aceea se duse că presiedinte alu tribunalului supremu in Ungari'a, apoi se facu presiedinte alu tribunalului supremu urbarialu unguro-transsilvanu, ear la anulu 1857 indata dupa sosirea Imperatului din calatori'a de prin Ungari'a deveni ministru de justitia. Că atare functiunā in ministeriulu Bach si Goluchowski, apoi se retrase in viēti'a privata, din carea Maiestatea Sea lu chiamă 1861 la demnitatea de Cancellaru alicu transsilvanu. Spre remunerarea servitiiloru sele celoru multe si pretiôse de curendu fu denumitu membru pe viēti'a alu casei de sūsu a senatului imperialu.

Ministrulu de comerțiu, contele Wickenburg, care de curendu si dete dimisiunea, se dice ca aru fi facutu pasulu acēst'a, căci nu i aru fi succesu a reusi cu o espositiune generala in Vienn'a la anulu 1866. Aru fi umilitoriu pentru noi Austriacii, cându acēsta espositiune aru remanē pe josu numai pentru aceea, pentruca la a. 1867 va sa faci si Franci'a o asemenea espositiune.

Immormentarea lui Andreiu Muresianu se facu in Brasiovu in cimiteriulu bisericei S. Treime de pe Tocile in 14/26 Octobro in fati'a unui publicu numerosu si alesu. Cuventulu funebralu lu rostū P. Protopopu Rusu din Sabiu. Cele mai mari merite pentru demn'a ngropatiune a unui'a din cei mai scumpi fii ai Romanjiei le are d. directoru, professoru si redactoru Iacobu Muresianu care la mormentu i-a roștin si o apoteosa, ce promite a publica in „Foia.“ Din biografi'a, ce o da acelasu domnu in „Gazeta Transs.“ estragemu si noi, pānacandu vomu fi fericiți a avē o biografi'a mai pe largu, ca Andreiu Muresianu s'a năcutu in 16 Noembre 1816 in Bistriti'a din familia morarēșca, inveli'ele elemente la unu granitiaru betrānu, apoi gimnasiulu in Bistriti'a cu emintia, asemenea in Blasiu Filosofia și Teologi'a pâna la 1838, in acelasu auu mersē la Brasiovu si se facu invetiaturu la scôla a capelei din cetate, ear la 1839 professoru la gimnasiulu rom. cat. in

Tea acést'a, precumu si colaborandu la „Gazeta“ remase pâna la 1850. La 1839-40 esi in publicu cu cele d'antâiu produse poetice ale copiosului seu talentu. La a. 1850 se facu translatoru la guberniulu (locotiinti'a) regiu transsilvanu, care postu l'ocupâ pâna la desfiintiarea lui. La a. 1842 deduse la lumina „Icôn'a creșterei rele;“ ear ceea ce i-a cascigatu nemorirea între Români, e fasciôr'a de poeme, ce o tipari la 1862, carea si Asociatiunea transsilvana etc. i-o premiâ dupa polintia cu 50 #. — Mórtea-lu ajunse, lucrandu la traductiunea lui Tacitus, in 12/24 Octobré 1863. sér'a la 10 ôre, dupace patimise multu tempu trupesece si sufletesce, ear in patu d'abiâ jacuse 2 septemâni. —

Pentru cultivarea professorilor ungari, cari sa se aplicela institute tehnice, a esitu e p. n. resolutiune, ce 'mpoteresce pre Cancellari'a r. ungara, de a aplacida stipendii de câte 600 fi. pe unu anu ori mai multi pentru cultivarea teoretico-practica de tehnici buni, cu acea conditiune, cá cei ajutoriti dupa finirea studiiloru sa servésca la unu institutu din patria 5 ani.

Deputatiune din Bucovina a substernuse de curendu Maiestâtii Sele o petitiune pentru sprijinirea din cas'a statului a fondului bucovineanu pentru dessarcinarea pamentului. Maiestatea Sea promisese pertractarea causei câtu mai curendu; si acumu Gen. Corr. aude, ca acea petitiune s'a si predatu ministrului de statu spre opiniunare.

La gimnasiulu gr. orient. din Brasiovu va intrâ preste putinu si Dr. Glodariu, care lângã dd. Dr. Petreanu, Lenger si Ionasiu va fi alu patrulea professoru nou a acestu institutu plinu de sperantia.

Focu iar avemu de a inregistra din Hamb'a de lângã Sabiiu.

Nr. 57—1 Concursu.

La Scol'a Comunala gr. orientala din Baresci, protopopiatulu Hatiegului, este de ocupatu o statiune de Invetiatoru cu salariu anualu de 200 f. v. a. si quartiru liberu. —

Competitorii cá pedagogi absoluti au a-si indreptã cere-rile timbrate si instruite cu testimoniile cerute la subscri-sulu, pâna in 15 Novembre a. c.

Hatiegu 14 Octobré 1863.

Inspectoratulu scol. gr. or. in Tract. Protop. alu Hatiegului.
Ioann Ratiu m. p.
Protopopu si Inspectoru.

Nr. 55—1 Publicare de Concursu.

Pentru statiunea vacanta de invetiatoriu din Comun'a Vaideiu— cu carea este impreunatu unu sãlariu anualu din cass'a alodiale locale de 120 f. v. a. cortelu naturalu si lemnele debuincioșe cu acestea se deschide concursu pâna la 30 Octobré a. c.

Voitorii de a ocupã statiunea acést'a pâna la disulu terminu se-si tramita petitiunile sale cu adeverintiele de qualificatiune si moralitate la subscrisulu.

Orescie in 12 Octobré 1863.

Nicolau Popovicu,
Prot. si Inspectoru Districtualu scolariu.

Nr.—56.—1 Publicatiune de concursu.

Din partea subscrisului Consistoriu prin acést'a se decide concursu pentru vacant'a statiune invetiatorésca in Siemlaculu mare, unde limb'a propunerei e cea româna.

Sambri'a invetiatorului este 63 f. v. a. 18 mertu grâu, 18 mertu cucuradiu, 100 punti slanina, 40 punti sare, 12 punti lumini, 4 stângeni lemne, 4 jugere (lantie) pâmentu de livada si cortelu liberu.

Doritorii de a dobândi statiunea aceast'a, au prelãnga re-cursurile sale, cartea de botezu, Atestatele despre purtarea morala si politica, si despre servitiulu pâna acuma alatura, si pâna 'n 15 Noembre a. c. Consistorului a substerne.

Versietiu in 15 Octobré 1863.

Consistoriulu Eparchiei
Versietiuului.

Nr. 54—1 Publicatiune de concursu.

La statiunea invetiatorésca a scoliei elementare din Com-un'a G. Hodacu devenindu vacanta: pentru ocuparea ei se deschide Concursu pâna la 25 Octobré a. c. Doritorii de a o-cupã acést'a statiune cu care e 'mpreunata o lefa anualã de 40 f. x. a. si cortelu liberu; alta nimicu,— suntu postiti a-si asterne petitiunile sele pâna la susaratatulu terminu la sub-scriisulu Inspectoratu Districtuale, prevediute:

1. Cu atestatu despre absolvarea classelor gimnasiale, si a cursului pedagogicu.

2. Atestatu despre purtarea politica morale s. c. l. Administr. si Inspectoru Districtuale gr. res. alu Trac-tului Turdei de susu.

Idicelu in 5 Octobré 1863.

Ioann Ratiu,
Adm. Protopopescu si Inspectoru Districtualu scolaru.

Nr. 53.—3 Concursu.

Pentru statiunea de invetiatoriu vacante la scol'a popu-lara greco-orient. din Opidulu Tornia in Comitatulu Ciana-dului, cu care este impreunatu unu salariu anualu de 300 f. v. a. cortelu naturalu, 2 orgii de lemne, 4 de paie si 6 ju-gere de pamentu aratoriu, se deschide concursu pâna la 30 Octobré a. c.

Cei ce dorescu a ocupã statiunea acést'a, trebuie sa fia cantareti buni, sa scie si limb'a serbésca— apoi sa-si astér-na petitiunile sale cuviinciosu instruate pâna la terminulu prefiptu la subscrisulu. —

Aradu in 2 Octobré 1863.

Ioann Ratiu, Protopopulu Aradului.

Nr. 58—1 PUBLICATIUNE.

De ôre ce Adunarea generale a Asociatiunei tiehuta la Blasiu in 7 si 8 Septembre a. c. prin Conclusulu seu adusu in siedinti'a II a aflatu cu cale a dispune, cá actele adunã-rei gen. I si II, care jaceau nevendute cu sutele esemplarie, sa se impartia pre la membrii Asociatiunei transsilvane gratis, atarnandu singuru numai dela generositatea respec-tiviloru, déca voru a respunde si pretiulu defiptu: asiã sub-scriisulu Comitetu, aducendu la cunoscinti'a respectiviloru Domni, membrii ai Asociatiunei, acestu Conclusu a numitei adunãri gen., are totdeodata onóre ai pofti, cá sa binevo-iésca a si le castigã,— cumu voru aflã a fi mai cu scopu deadreptulu dela Secretariatulu seu Cancellari'a Asociatiunei. Sabiiu in 6 Octobré 1863.

Nr.—60.—1 Publicatiune de Concursu.

In urmare conclusului adusu in siedinti'a II. P. 22 a adunãrei generale din anulu curente, tinute la Blasiu in 7, 8 Septembre, subscrisulu Comitetu publica prin acést'a Con-cursu la premiulu de 100 f. v. a. destinatu pentru unu in-dividu românu cualificatu in art'a stenografica.— Terminulu Concursului se defige pre 1-a Novembre 1863 dupa cal. nou.

Competitorii la acestu premiu au de a-si substerne la acestu Comitetu concursurile lor, prevediute cu documentele necesarie de qualificatiune, pâna la terminulu mai susu in-semnatu. *)

Sabiiu in 6 Octobré c. n. 1863.

Comitetulu Asociatiunei transsilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu.

*) Celelalte diurnale suntu postite a reproduce in colónele lor a acestu concursu.

Pretiturile de piatia

din Sabiiu, Marti in 22 Oct. 3 Nov. 1863.

	fl.	xr.
Grâulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	47
„ de midilocu „	3	20
„ de cõda „	2	93
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	93
„ de midilocu „	1	87
„ „ cõda „	1	80
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen)*)	1	33
„ „ midilocu „	1	27
„ „ cõda „	1	20
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	87

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vien'a in 23 Oct. 4 Novem. 1863.

Metalicele 5%	75 30	Actiile de creditu	97 10.
Imprumutulu nat. 5%	81. 45	Argintulu	113. 20
Actie de banca	789.	Galbinulu	5. 48